भ्राजोऽसि। देवानां धामामृतम्। अमर्त्यस्तपोजाः। त्वयीदमन्तः। विश्वं यक्षं विश्वं भूतं विश्वꣳ सुभूतम्। विश्वस्य भर्त्ता विश्वस्य जनयिता। तं त्वोपदधे कामदुघमक्षितम्। प्रजापतिस्त्वा सादयतु। तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद" ॥ २१ ॥ इति। 'ओजः', बलहेतुरष्टमो धातुः। 'सहः' शत्रूणामभिभवनं। 'बलं' शरीरशक्तिः। 'भ्राजः' कान्तिः। हे एकविंशेष्टके त्वं ओजःप्रभृतीनां स्वरूपभूतासि। तथा 'देवानामामृतं धाम' विनाशरहितं स्थानमसि, 'अमर्त्यः' मरणरहितो देवः। स च 'तपोजाः', तपसा हि देवत्वं लभ्यते। तादृशो देवस्त्वमसि। यद्यप्योजःप्रभृतीनि नपुंसकानि, तथाप्यमर्त्य इत्येतस्य पुंलिङ्गत्वात् तदनुसारेण भर्त्तेत्यादिपुंलिङ्गव्यवहारः॥

इति प्रथमोऽनुवाकः।

अथ द्वितीयोऽनुवाकः।

(१) इष्टकोपधानमन्त्राः प्रथमेऽभिहिताः। द्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चमेष्वनुवाकेषु होममन्त्रा उच्यन्ते। यदुक्तं सूत्रकारेण। 'चतुर्गृहीतं जुहोति त्वमग्ने रुद्र इति शतरुद्रीयस्य रूपमपरं चतुर्गृहीतमग्नाविष्णू इति वसोर्धाराया अपरं चतुर्गृहीतमन्नपत इत्यन्नहोमस्यापरं चतुर्गृहीतं सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वा इति विश्वप्रीः' इति। तत्रास्मिन् द्वितीये शतरुद्रीयस्य प्रतिनिधिरूपं मन्त्रमाह। "त्वमग्ने रुद्रो असुरो